

Incipit
11. pars.

Explicit de uirtute in com-
munj. ¶ De ordine et nu-

mero theologiarum
virtutum. 1.

De uirtute in ymum nūc
dicendum ē de spēs uirtutū. & pmo
de theologias scilicet fide spe & carita-
te. de quibz. i. Cor. xii. Nūc manēt
fides spes caritas. Hys scia & pro-
pheta militat. ut ibi. glo. Aug. &
in li. de trinitate. dicit Aug. q. p. p.
ista tā in aīo edificāda oīm di-
uinoz libroz machināto con-
surgūt. In eo p. dicit de theo-
logias q. de ceteris q. theologice
ordināt aīnā ad finē supmū.
ceterū ū ea que sūt ad finē illum.
In intētoe ū opantis p. ē finis
hys que sūt ad finē. Scdm na-
tām enī finis sumūt ea q. sūt ad
finē. causa final. cā cāz ē. Scdm
enī exigētiā finis causa efficiēs
eligit matiam & in matia elcā
intēdit acquirē formā cōpetēte
fini. v. g. Qui uidet facē in stru-
mētū ad secandū eligit matiam
duram. si. n. ēēt mollis potius
cedēt q. cecaret. in matia ū dura
acquirēt formā acutā. si. n. obtu-
sa ēēt n. ēēt penetratiua neq. ro-
nea ad secandū. sic finis i. intē-
toe opantis p. ē hys q. sūt ad
finem tanq. quedā causa moti-
ua ad illa. & uirtutes theologice
que ordinant ad finē supmū
iores sūt ceteris uirtutibz q. dispo-

nā aīnā ad ea q. sūt ad finem.

Tres ū sūt q. necesse habe-
nī finis bonitatē cognoscē & de-
siderare & aliq. fiducia obtinē-
di habē. ut scilicet agnoscamī quo
debemī tendē & uelimī uenire &
spemī posse puenire. Nō. n. tēp-
tanda sūt q. oīno effia n. possēt
ut ait sapiēs. fide bonitatē finis
agnoscamī caritate desideramī
spe fiducia obtinēdi habemī.
Cum tā exigant ad bene opā-
dum scire posse & uelle & scire
sit diminutū in ui rōnabili
& posse in irascibili & uelle ordi-
natū in concupiscibili. fides sup-
plemētū ē cognitōis in rōnabi-
li. spes supplemētū fortitudis in
irascibili & caritas ē ordiatiua uo-
lūtatis in concupiscibili. **H**ec
agnoscamī supmū finē. siue
sumū bonū ē bonū se ymuni-
cās ex q. cognitōe due affectōes
oriūtur scilicet spes ex eo q. cognos-
cit liberalissimū bona sua cōica-
ro & desiderium ex eo q. cognoscit
ē bonū q. nich. melius p. desider-
ari. bonū. n. q. desiderat ab oībz
ut ait. b. Hyo. & scdm Arist.
Oīa bonū exoptāt. Vita hōis
absq. lūie fidei uaga ē nesciēs
q. tēdat. Hō absque fide ad mo-
lam tēpaliū istoz circuit. ad
modū salonis excedati. Iud. xvi.
etna nec agnosces nec cupies
ps. In circuitu impij ambulat & uia

† Jo. xii. Q. ablat. i. ren. nes. q. vadat.

ciuitatis habitaculi n̄ inueniunt.
 Eccl. x. Labor stultorum affliget eos
 qui nesciunt. **urbē p̄gē. Tre. iiii.**
Extraherūt ceca in plateis. **¶** **Si**
 de hō in uia ardua ē spe d̄ipotēti
 mitit̄ & p̄ caritatē suauitate sū
 mi boni trahit. **Trahit. n. q̄q̄**
 sua uoluptas. **Eccl. viii. Que ē il**
 ta q̄ ascendit de deserto delicias
 affluēs in nyxa sup̄ dilectū suū
 Aug. in li. de. li. arb. **Tanta ē io**
 cūditas diuini aspect̄ q̄ n̄ p̄t ui
 ueri sū amore. **Harū tum iūmū**
 ē mētē iūginē castā exhibē. **¶** **Ugi**
 nitas. n. mētis ut ait Aug. con
 sistit in h̄ q̄ fides sit inteḡ spes
 solida & caritas sincera & ut ait
 Aug. in li. de doc. xana. **Hō fi**
 de & spe & caritate s̄b̄m̄ & eas i
 cōcūlle retinēs n̄ indiget sc̄ptis
 n̄ ad alios instrūctos. **Et s̄b̄dit.**
Multi p̄ h̄ tā & insolūdie s̄n̄ co
uiaz uiuūt. **¶** **Fides ut ait Au.**
Nos dō supponit. spes erigit. cari
tas uniu. **Ecce agnoscam̄ nos s̄b̄**
 deo ēē & debitores ēē seruici. spes
 nos eleuat ut audeam̄ aggredi
 q̄ sup̄ uires n̄as ē. caritas ū nō
 facit unū ēē cū dō. **Amor. n. ē uis**
 unitiua ut dicit dyonisi. **In t̄ u**
 tutes theologicas **Primo de fide**
 uicē. q̄ ad̄ fidei p̄oē. **¶** **actu spei**
 & caritatis. ut patebit inf̄ius.
¶ **De fide ū h̄ modo dicem̄.**
Primo ostēdem̄ necēem h̄ iūmū
 ū descriptōes ei ponem̄. **ū. de u**

uitate fidei tangem̄. **ū. d̄ in d̄a**
 tōi ip̄i insistent̄. **¶** **v̄. tāgetur de**
 articulis. **vi. de errorib̄ & causis**
 error. **vii. ad diuinitates f̄d̄i. del**
 cendē. **¶** **Curra p̄mū nō q̄**
 cū hō sit ab aliq̄ & s̄b̄ aliq̄ & ad
 aliq̄ & sup̄ aliq̄. n̄tē h̄t cognos
 cē illū a q̄ ē ne sit de t̄ato b̄n̄ f̄o
 ingt̄ & p̄ cōsequēs certis b̄n̄ f̄icis
 indign̄. **¶** **In ḡtudo ē uet̄ uis**
 succās sibi formē pietatis irrem
 mīe Auenta ḡe. **Itē. Necessē h̄t**
 cognoscē eū s̄b̄ q̄ ē ne sit inutil̄
 seruus. & p̄ oleq̄s ira d̄i & pe
 na dign̄. **p̄. xiii. d̄cept̄ ē ret**
 m̄uult̄ intelligēs iracūdiā ei
 inutilis sustinebit. **ay. xdv. Ser**
 uū inutilē p̄iate inteneb̄s exte
 riores. **Curra illū ū s̄b̄ q̄ ē necēē**
 h̄t cognoscē & ei maiestātē ut
 sciat eū gl̄ficare. **Maieestas ē**
 q̄ significat̄ p̄ h̄ adūbiū sūme.
 cū dicit̄ sūme pot̄is. **summe sa**
 p̄ies. **sūme bon̄ & q̄ sit ei uolūta**
 ut sciat ei ad b̄n̄placitū ei ser
 uire & iusticiā & miām ei in ser
 uos suos & exhibitā & exhibēdā
 iusticiā & ostēdentes miām in
 debito in seruientes. **Itē. Necessē**
 h̄t cognoscē eū in mari h̄i m̄ū
 di q̄i sopit̄ gub̄nator amisso da
 uo. **p̄. xiiii. Et nesciet se dirigē.**
Nesciat se regē q̄ ignorat q̄ debeat
 tēde in exilio & h̄i m̄ūdi q̄i i p̄ata
 appet̄ int̄ uolores uolē nesciat. **Itē**
In t̄ine p̄sentis uite fatigabit̄

De fide.

15

3

illis ad q̄ ē
sū h̄t agni
tione.

+ manē. 6. q̄
peḡnatonē p̄
p̄ia appet̄.

dirigit
et q̄ via

Qd̄ necē
sit unū
fidei.

.ij. pars.

et quiete finis frustrabitur. Aug⁹
in li. 9. fe. Dñe fecisti nos ad te et
inquietū ē cor nr̄m donec req̄scent
in te. Nece ē h̄c cognoscē aq̄ tene
at ea sup̄ que p̄dit ē ne sit infi
deli seruus in hys in qb̄ solum
m̄stium h̄c. sibi usurpans dñi
ū uel alij q̄ debeat reddens serui
tium. et ita q̄ p̄fidelitate fuerat
remunand⁹. p̄ infidelitate sit pu
nicio. 9. xdv. Euge serue. lo. et
f. qa. l. p. f. f. l. ml. r. d. Et Luc.
xvi. Si in alieno fideles n̄ fuistis
q̄ ur̄m ē q̄s dabit uob̄. Alienū
ē bonū trāstrouū. nr̄m ē bonū e
tñū. B. in q̄dam sermone de aduē
tu. Terrene diuitie n̄ nr̄e n̄ nr̄e
sūt. Et paulo post. Deniq̄ si uita
sūt h̄ tollite ea uob̄cū. h̄ h̄o cū in te
reerit n̄ sumet oīa. n. v. cū e. g. e.
Conuenientissim⁹ ū mod⁹ cog
noscendi p̄dca per fide ē. Nec mi
randū ē si oportet h̄c cognitōe
p̄ fidem de p̄re inuisibili aq̄ su
m⁹ cū ē de parentib⁹ carnalib⁹ a
lit cognitō h̄c n̄ possit. ut of
fendit. G. iiii. li. dialog. His ub̄
Audent uico qa sine fide neq̄ i
fidelis uiuit. Si eūdē infidē
percundati uoluerit q̄ p̄rem ul
q̄ inrem abuit p̄tin⁹ respōdet
illū atq̄ illā q̄ si statī req̄ram
utrū nouit qn̄ cōcept⁹ sit ul' ui
derit. qn̄ nat⁹ fuit. uil uel uidit
se ul' nosse fatebit⁹. et tū q̄ nō
uidit credit. Io. Si de ip̄o suo

uisibili corpe credit q̄ minime
uidit ut inuisibilia n̄ credit
que corporalit⁹ uideri n̄ possit.
Item. mod⁹ cognoscendi deo
ē glōsus et hōi meritorius et lau
de dignus et hūc req̄rit natā cor
q̄ cognoscēda sūt et natā cor que
cogniti sūt. Quod deo sit glōsus
ex h̄ patet q̄ glōsū ē p̄ncipi si si
plici ūbo eius credit. absq̄ cau
tione p̄ncipis ul' uitamici aut
fideiuloris. Ignominiosū ū ē ei
si simplici ūbo ei n̄ credit. et q̄le
bz uiro note bōitatis et sufficiē
tis facultatis molestū ē si sim
plici ūbo ei n̄ credit. q̄nto ma
gis re glē qui nec falli nec fallē
p̄t. displicet si n̄ credit ūbis ei
sū cautōe rōnū q̄ q̄rūt gentiles
ul' cautōe signoz q̄ petūt uidi.
v. Cor. i. Iudī signa petūt et g
a sapiētiā q̄rūt. Q̄ntū dñs of
fendat⁹ de hoc ostēdit. 9. xii. et xvi.
Generatō mala et aduētā signū
querit. eidem. xvii. Ogenitō in
credula et p̄uīsa usq̄q̄ patiat uos.
Ipxs. Et p̄ tagoras indixerit
hūc legem discipulis suis n̄ eēt
m̄si in sentētijs suis intrigare
p̄t q̄ h̄ eēt eis p̄rōe dicētijs auct
tas. q̄nto magis auctas diuina
p̄rōe h̄nda ē. meritorius et ē hōi
h̄ mod⁹ cognoscēdi. Cū. n. hō al
sentit dō in hys q̄ n̄ sūt. sensus
manifesta n̄ p̄ se nota intellau
n̄ uolentia necēe p̄ntōe ostēta

libera ē assensio illa ⁊ ita mīto
 tra. Assensio ū q̄ hō assentit uel
 manifestis sensui uel p se notis
 intellectu ul' necō p̄batis mītu
 n̄ h̄t q̄a q̄i coacta ē. ūn. glo. sup il
 lud. Heb. x. Habentes fiduciam
 mītu scōr in sanguine. ⁊ ⁊ c. h
 os n̄ h̄t mītu au hūana rō idē
 hūanū sensus p̄. h̄ expm̄tū. Q̄
 gr̄a ē creditori si s̄ bona cautōe
 credat ūbo alicui. Itē. h̄ mod' cog
 noscendi laude digni ē. Nō est
 utuolū utē lucidū. sic n̄ credē q̄
 manifeste p̄babile ē h̄ utuolū est
 ⁊ laude dignū credē tō in hys q̄
 sensus uel rō uidet' dissuadē. sic
 fec' abrahā. de q̄ leg. ro. m̄. qd' s̄
 ip̄e credidit. glo. Prior spes s̄
 natām fuit dū iuuenis ex iuue
 dā s̄ natām sp̄auit sobolem. nec
 tū habuit. Modo. n̄rū. illi sp̄e
 sp̄auit. sed ut uetūl' ex uetlā stili
 gnaret. De eodē h̄s. Gen. xv. Di
 xit dñs abrahā q̄ cogitē de utō tuo
 tēbis eum hōde ⁊ ibid' suspice ce
 lū ⁊ num̄a stellas si potes. sic erit
 senie tuū. In possibilia potat' h̄c
 uidi. cū dñs cōtūll' la rā. Gen.
 xvi. Et cū ip̄a s̄enuisset ⁊ abrahā
 uetūl' cēt. Gen. xviii. Et tū credi
 dit abrahā tō ⁊ reputatū ē illi ad
 iusticiā. Gen. xv. Simile beata ū
 go b̄ificat. Luc. i. Que cōdidit a
 glō in illa s̄blimi p̄missiōe. Beata
 inq̄ q̄ credidisti ⁊ c. Gētrio ū moy
 ses ⁊ aaron p̄mūt. de mēditate

Nū. xx. Quia n̄ credidisti m̄ ut
 sāficaretis me corā filiis isrl' n̄
 m̄ducetis h̄s poplōs in trā q̄ da
 turus sum eis. Et zacha. Simi
 lit' p̄mūt. Luc. i. Ecce inquit an
 gl̄s eris tacēs ⁊ n̄ potis loq' usq'
 in diē q̄ h̄ fiant. Ecce xvi. In gēte
 m̄credibili exardescet ira. ⁊ apo
 xxi. Timidis ⁊ m̄cūlis p̄ illoz
 erit in stagno igne ardenti ⁊ sul
 phure q̄ ē s̄clā mors. **R**a
 tā eoz q̄ cognoscenda s̄t req̄rit
 hūc modū cognitiōis cū qdā eoz
 s̄t i celo qdā in inferno. Qm̄. n̄.
 de hys om̄ib' cognitiō h̄t potit
 n̄ p̄ fidem. p̄tia d̄s de q̄ h̄ cognitiō
 p̄ncipalit' ē lucē habitat i a cel
 sibilem q̄ null' uidit hōm̄ nec
 uo' ept. i. Thim. i. Et. exo. xxxii.
 Nō uidebit me hō ⁊ uiuet. ysa.
 xlv. Gere tuos d̄s absconditus. Jo.
 i. Dñm nemo uidit ūq' n̄ unige
 nit' fili' q̄ ē in sinu p̄tis ip̄e enar
 raui. ⁊. y. xi. Ne' o nouit filiū
 n̄ pat̄. neq' p̄tem q̄s nouit n̄ fili'.
 ⁊ au fili' uoluit reuelare. Cre
 dedū ē ḡ de dō filio enarrati ⁊ hys
 q̄b' fili' enarraui. cū in nobis
 in p̄senti uidi n̄ possit. ⁊ s̄ ūbū
 hilarij. Soli tō de se cōdendū est
 q̄ se sol' nouit. B̄ n̄ credit dō q̄ cōd
 lantis, q̄b' i deus loq̄t. n̄ m̄tā
 dū ē si necē h̄m̄ credē. dō de se
 cū hōt de intionib' suis. necē h̄
 am̄ credē. i. Cor. ii. Quis scit ho
 minū q̄ s̄t hōis. n̄ ip̄e hōis q̄ i

p eo q̄ n̄ cōdi
 disti v. m.

s̄t p̄tia qdā
 futū rō qdā

.ij. p. t.

ipso ē. Ita & q̄ dei sunt nemo cog-
nouit n̄ sc̄ dei. Et subdit. Nos autē
n̄ sp̄m̄ mūdi h̄i accepim̄. s̄ sp̄m̄
q̄ ex deo ē. glo. Ambrosius. Manifestū ē cog-
nitōes a nullo sciri. n̄ ab aīo n̄rō.
Non timeas uiris sc̄s credē
Iesum tuū. cū dñs eis crediderit
sensū suū. i. Cor. ii. Nos x̄ Iesum
hēm. G. iii. uij. li. dialogor. Q̄s
q̄s in credulitate inuisibilū co-
lidus n̄ ē. debz. p̄culdubio maio-
rū dñs fidem p̄bē. eis q̄ p̄ sp̄m̄
sc̄m̄ inuisibilū exp̄im̄tū h̄ntib̄
credē. Nam stult⁹ ē puer si in rem
iō est. de luce m̄tari q̄a ip̄e n̄l
aliud q̄ teneb̄s caris nouit. Lo-
q̄t. G. de puo nato & m̄tō i. carē
cui m̄t q̄ gūda de eo p̄rita fuit
in carē de luce solis q̄ ip̄a q̄nq̄
nouit loq̄t. Natā etiā cor q̄ cognitū
sūt hūc modū cognitōis requirit.
Cognitō autē ista p̄tinz ad cōitātē
hōim. imo ad uniuersitatē. Est. n̄
cognitō necēss s̄n q̄ n̄ ē salus. Heb.
xij. Multi ū s̄t qui capaces n̄ sūt
cōnū q̄bz ei p̄suaderi possit ea
q̄ necē ē cognoscā accidentibz ad
dñm. ūn oportet eos credē. h̄us q̄
taliū sūt capaces. Sine fide
possibile ē placē. Bruta animalia
n̄ s̄t dī p̄ceptibla sic nec hōes aīa-
les capaces s̄t cor que s̄t dī n̄ ē
dēdo uiris sp̄ualibz. i. Cor. ii.
Animalis lō n̄ p̄cipit q̄ dī s̄t. ubi
ostēdit. glo. Aug. q̄ animalis ē q̄s
uel i. uita uel in sensu. Vta aīal

Sine fide ī
possibile ē placē.

ē q̄ int̄ naturalis ordinis metas
sp̄e rector n̄ cōtinet eō ip̄e deo roge
dū s̄n̄ subicit. Aīm̄ ū s̄sū q̄s
āimalis ē quia de dō uix corp̄m
fantasiam ul' legis littam uel
tōn̄ in p̄hificā iudicat. ¶ It
te mal⁹ cognoscendi supplet de
fectus aliar cognitōnū. si alicui
deficit uisus. necesse h̄t credē
alys de uia & de alijs q̄ ad uelū
p̄tinēt. Si ē illctus pui & rēp̄
necesse h̄t credē alijs q̄ h̄nt m̄g-
nū m̄tllctū et exercitātū. dis-
c̄tem. n̄ oportet credē. s̄ cū p̄c
dicta sensui n̄ subiaccāt & itllē-
tus hūan̄ sc̄dm̄ ūbū p̄h̄i se ha-
beat ad diuinā essentiā sicut
uisus noctue ad solē. necesse est
p̄ fidem talia cognoscā. ¶ Pre-
terea cū d̄s altissim⁹ sit n̄ ē pos-
sibile rep̄re scalā sufficiētis cō-
nis q̄ q̄libz ad eū attingat. Non
attingit nan⁹ q̄cūq̄ attingit gigas
nec attingit q̄ ē pui m̄tllct⁹ ad cō-
p̄hēdū p̄ tones oīa ad q̄ attingit
q̄ ē m̄ḡm̄ m̄tllctus. Item. Qui
si appropinq̄t rei s̄btili n̄ p̄t eā
uicē licz ille q̄ p̄pinq̄ ē eā uicēat
sic hōies q̄ in sensibilibz cōmōnt̄
n̄ appropinq̄ntes studio ul' excec-
titatōe ad ea q̄ s̄t inuisibilia nō
possit ea cognoscē q̄ agnosct qui
studio & exercitātōe appropinq̄t.
p̄h̄s. Impeti uelut. lōge distātē
speculantur. Itē. Intellect⁹ grossus
subtilia uicē n̄ p̄t. Qui h̄t tur

De fide

vidū aīn n̄ uidet pilū quē u-
 det q̄ h̄t datum. Non uidet uis
 hūan' quā uacet a quā. Nō p̄t ḡ
 cōitas oīm agnosce q̄ necesse ē cog-
 nosca accidentib' ad eū n̄ p̄ fidem.
 Fides ē q̄ intellē' hūan' dō subdit'
 ē q̄ indubitat' subiectōne ei debz sic
 affect' cū ab eo similit' sit. Nul-
 la. n. tō ē q̄re potū intellē' ab hac
 subiectōe sit exempt' q̄ affectus.
 Et cū sint due pres legis dī scilz
 testimonia et mādāta. intellē'
 credit testimōia sic et affect' implet
 mādāta. Item. Cū intellē'
 inducē' sit glā sicut et affectus et
 glā ip̄i intellē' p̄ncipal' uide-
 at' ēē scdm̄ q̄ dīc' glo. sē illō ps
 Ostendā illi. l. m. tō ē x̄. in ma-
 iestate. Hec uisio ē tota mōs in-
 tellect' h̄ grā fidei inducē' ē. Qm̄
 n. fieret in futō ad dō glōs us n̄
 in p̄senti dō est ḡt' ul' gratiosū.

Descriptiones fidei. ij.

Ostensa necessitate fidei ponē-
 re s̄t descriptōes eius. p̄us
 tū notande s̄t diuise acceptōes hī
 nōis. fides. ut appareat quā h̄ fide
 accipiant. Fides quā dicit' sp̄sio.
 i. Th̄i. v. Primā fide ueritā fecer-
 unt. Quāq̄ fidelitas. p̄i. x. Virū
 fidelem q̄s inueniet. Quāq̄ cōscia
 Ro. xiii. Omne q̄ n̄ ē ex fide p̄-
 catū ē. Quāq̄ creditū uel collectō
 creditoz. uin̄ Arhamasi. H̄ ē fi-
 des catholica. Quāq̄ sacmētū fidei
 Aug. ad Bonefa. Qd̄ ē p̄uulos

abē fidem n̄ fidei sacmētū. In
 q̄ fides in formis. i. Cor. xiii. Et
 si habuerō omēm fidem ita ut
 montes trāfferam et c. Quāq̄ fi-
 des uiua. sic sumim' hic. et s̄ h̄
 sic describitur. Heb. xi. Fides est
 substantia rerū sperādārū. argumētū.
 n̄ apparentū. Fides subā ē. subā
 stat s̄b. accidentibz ea supportans
 et sustinēs et n̄ eget alio subiecto.
 sic fides in edificio sp̄uali s̄bstat
 totū edificatū supportās et sustinēs
 n̄ egens iūte aliq̄ q̄ eam p̄ce-
 dat. Ip̄a ē firma pet' sup' q̄ sa-
 p̄s edificat domū suā. i. vii.
 Et eide. xvi. Sup' h̄nc petra edi-
 ficabo eccl̄m̄. m. petra firmita
 te fidei. Hoc fundamētū n̄ tūq̄ nec
 pluuiā nec flūia n̄ uētos. n̄ mi-
 rū. in m̄xū. n̄ ē. p̄me uītati. i. vii.
 Descendit pluuiā et ueniet
 flūia et flauit uēti et n̄ cadit
 fundata. n. erat sup' firmā petm̄.
 Pluuiā q̄ de sursum uenit ē impug-
 nato aēre p̄tatis. Flūia q̄ de mō-
 tibz descendit s̄t p̄lauriōes potēt'.
 uēti uicantur oīm tēptatōnū gra-
 de h̄ fundamēto legit'. i. Cor. iii.
 Est sapiēs architect' fundamētū po-
 sui. glo. tō ē fide. x. Et paulopost.
 fundamētū aliud nemo p̄t ponē-
 p̄t id q̄ p̄ntū ē q̄ ē xp̄s tō ē fides
 xp̄i. Apoc. xxi. fundamētū p̄mū ias-
 pis. Iaspis ē uiridi coloris et fu-
 gat fantasmata. h̄ fide signifi-
 cat q̄ uiriditate etnoy oclōs

vocat